

Skov & Landskab

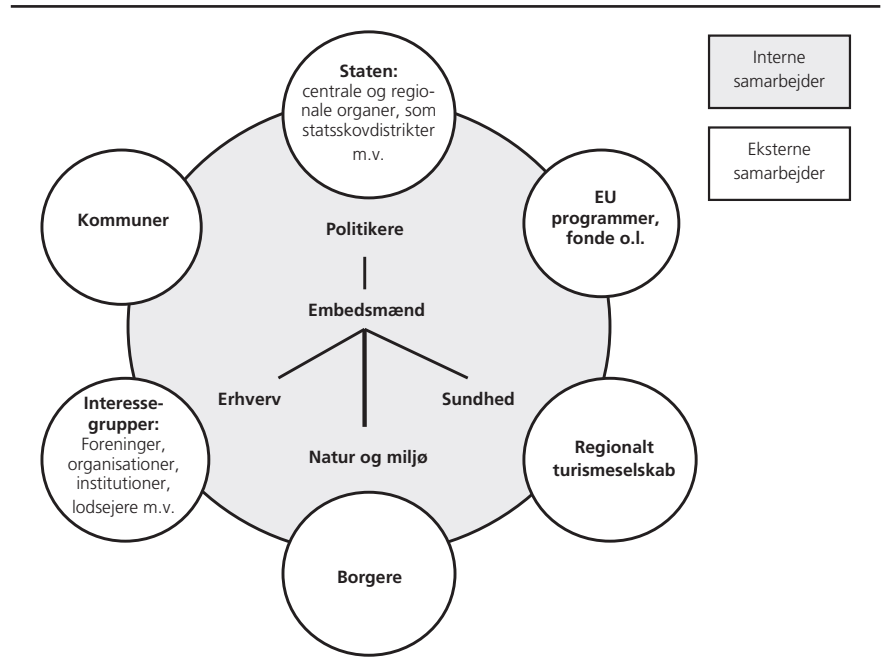
Friluftsliv og turisme – betydning af amternes interne og eksterne samarbejde

Samarbejde omkring planlægning og forvaltning for friluftsliv og turisme kan tilføre amterne nye ressourcer, bidrage til at skabe en helhedsorienteret planlægning og styrke realiseringen af konkrete projekter. I dette Videnblad belyses amternes samarbejde med forskellige parter, samt hvilke fordele og problemer amterne oplever.

Skov & Landskab har samlet amternes erfaringer med planlægning og forvaltning for friluftsliv og turisme (se Videnblad 6.0-2). Denne planlægning påvirker og påvirkes af mange parter, der bruger naturen på forskellig vis, og de rekreative interesser skal derfor sammentænkes med landbrug, skovbrug, byudvikling mv. Det afspejles i amternes planlægning, hvor der i stigende grad inddrages en lang række interessenter (figur 1). Internt i amterne samarbejdes der på tværs af forskellige afdelinger og sektorer og mellem embedsmænd og politikere. De eksterne samarbejder spænder fra bredt sammensatte følgegrupper ved revision af regionplanen til partnerskaber med lokale, nationale eller internationale deltagere ved gennemførelsen af konkrete projekter.

Opsplittet planlægning og forvaltning

Alle amter finder sammenhængen mellem friluftsliv og turisme umiddelbart indlysende, men på trods af dette bliver indsatsen ikke altid koblet sammen. Det skyldes først og fremmest opsplitningen i den interne organisering i amtet. Friluftsliv er gerne placeret i Naturafdelingen,

Figur 1. Amternes samarbejdsparter omkring planlægning og forvaltning for friluftsliv og turisme.

mens turisme ligger i Åben Land afdelingen og erhvervsudvikling i Udviklingsafdelingen. Desuden udgør de rekreative interesser ofte kun en mindre del, når der planlægges for større sammenhængende temaer som »Natur & Miljø«, »Erhverv« eller »Sundhed«.

Samarbejdet mellem embedsmændene foregår hovedsageligt uformelt. Medarbejderne ser hinanden løbende eller trækker på hinandens hjælp og viden gennem ad hoc henvendelser. Der er ofte god integration internt i forvaltningen for Teknik & Miljø, men der kan mangle samarbejde uden for denne forvaltning.

Amter med mere systematiske eller formaliserede samarbejdsstrukturer

har tendens til større tværgående integration. Den spredte fysiske placering af medarbejdere og spredningen inden for de interesser, der knytter sig til friluftsliv og turisme, kan ellers let resultere i en opsplittet planlægning. Samarbejdet skaber et fælles udgangspunkt for arbejdet og kan være med til at overvinde de forskellige kulturer, der hersker forvaltningerne imellem. Desuden skabes personlige relationer, der kan fremme tværgående projekter.

Lav prioritering

Amterne har mange visioner og mål for friluftsliv og turisme, men det er et område, der ofte rammes af nedskæringer. Generelt står emnet lavt på den politiske dagsorden, da friluftsliv og turisme snarere er et »kan« end et »skal« område. Den la-

ve politiske prioritering og mangelen på ressourcer betyder, at der er begrænsede muligheder for at iværksætte nye initiativer. Samarbejde med Sundhedsforvaltningen, Erhvervs-kontoret eller andre sektorer om fælles målsætninger og planer, kan imidlertid tilføre området flere midler. Eksempelvis kan »rekreative muligheder« indgå som en central parameter i amtets arbejde med bosætning og sundhed.

Samarbejde med eksterne parter

Eksterne samarbejdspartnere kan lægge pres på embedsmænd og politikere og derved fremme planlægningen og realiseringen af konkrete projekter inden for turisme og friluftsliv. Amterne samarbejder bredt med en lang række eksterne parter, men der er stor forskel på, hvornår og hvordan parterne inddrages, og dermed hvor stor den reelle indflydelse på planlægningen bliver.

Det regionale turismeselskab

På turismeområdet har de fleste amter et mere eller mindre velfungerende samarbejde med det regionale turismeselskab. Nogle amter har helt overladt indsatsen for udvikling af turismen til turismeselskabet og nøjes med at skabe rammerne gennem arealudlæg i regionplanen. Andre amter anvender en pro-aktiv strategisk planlægning til - sammen med turismeselskabet - at skabe fælles strategier og øget opbakning om planlægningen. De fleste amter befinder sig dog et sted mellem de to yderpunkter. Et tæt samarbejde mellem amtet og turismeselskabet om at udforme fælles mål og strategier viser sig at fremme den politiske opmærksomhed og give planlægningen for friluftsliv og turisme en større gennemslagskraft.

Staten og kommunerne

Samarbejdet med de lokale repræsentanter for de statslige myndigheder, f.eks. Statsskovdistrikterne, er veletableret og fungerer rimelig godt. Det samme gælder for samarbejdet med kommunerne. Planloven

begrænser dog kommunernes engagement i det åbne land, hvilket kan give problemer med at skabe grønne sammenhænge og adgangsmuligheder på tværs af bygrænsen. Flere amter påpeger desuden, at det ville være en fordel for bevarelsen af befolkningens adgangsmuligheder, hvis kommunerne satte flere kræfter ind på at opdatere de kommunale stiregistre.

Interessegrupper

Interessegrupperne inden for friluftsliv og turisme dækker over et bredt spektrum af ikke-statslige interesser. Amterne har ingen problemer med at identificere og involvere forskellige interessegrupper, men der er stor forskel på, hvordan og hvornår amterne involverer dem. Tendensen er, at interessegrupperne involveres i højere grad og tidligere i processen, hvor de reelt har mulighed for at få indflydelse på planlægningens udformning. Amternes begrundelse for ændringerne er, at deltagelse skaber medejerskab og derfor letter implementering af planerne. Samtidig foregriber involveringen af kritikerne problemer og kan gøre modspillere til medspillere. Derved opnår amtet større goodwill. Endelig kan samarbejdet med interesseorganisationerne hjælpe til at strække amtets ressourcer, så flere projekter kan gennemføres.

Borgerne

Amterne oplever, at inddragelse af borgerne i planlægning for lokalområdet og konkrete projekter er både positiv og nyttig, da projekterne kommer til at stå stærkere. Ved konkrete projekter er der ofte stor interesse for deltagelse blandt borgerne. Når det drejer sig om regionplanen eller amtets overordnede strategier, er det derimod fortrinsvis interesseorganisationerne, der er på banen. Her må amterne være opmærksomme på også at sikre de uorganiserede borgeres interesser.

Eksterne fonde

Amterne er i stigende grad begyndt

at strække ressourcerne på friluftsliv og turismeområdet gennem samarbejder med eksterne partnere, der kan tilføre ressourcer. Mange amter deltager i større projekter, hvor amtets midler matches med midler fra nationale eller europæiske fonde. De amter, hvor friluftsliv og turismeområdet har få ressourcer, nøjes ofte med at deltage i projekter initieret af eksterne parter. Amter med større overskud er til gengæld dygtige til at søge ressourcer og derved strække deres midler.

Eksempelsamling for samarbejder

Resultaterne fra erfaringsopsamlingen viser, at amternes traditioner for samarbejde er meget forskellige med hensyn til, hvordan samarbejdet struktureres, hvem der samarbejdes med om hvad, samt hvornår og hvordan samarbejdspartnerne involveres. Generelt er amterne gode til at samarbejde med en lang række parter, men der er stadig et stort potentiale for at udbygge og forbedre samarbejdsmetoder og -strukturer, internt såvel som eksternt. Derfor vil *Skov & Landskab* indsamle gode eksempler fra amterne. Disse »best practices« lægges på en hjemmeside sammen med værktøjer, viden og metoder, der kan styrke planlægning og forvaltning af friluftsliv og turisme. Det er håbet, at erfaringerne fra amterne vil kunne fremme velfungerende samarbejder, uanset hvor planlægningen for friluftsliv og turisme placeres efter strukturreformen.

*Pernille Kernel, Aalborg Universitet
Berit Kaae og Vibeke Nellemann,
Skov & Landskab*

Kilder

B. Kaae, V. Nellemann, P. Kernel, 2004: Baggrundsrapport for projekt om friluftsliv og turisme i regionplanlægningen og amternes forvaltning. *Skov & Landskab 2004* (under udgivelse). Rapporten vil kunne ses på www.SL.kvl.dk fra august 2004.